

KIGO 'Versterken van de positie van de school in de regio'

Kenniswerkplaats Noordoost Fryslân Verslag workshop van 17-10-2012, Burgum

Datum van het verslag 22-10-2012

Inhoud

Vooraf	3
Samenvatting	3
De workshop	6
1. De aanwezigen.....	6
2. Welkom en inleiding.....	7
3. Voorstelronde.....	7
4. Ronde 1	9
<i>De opdracht</i>	9
<i>De discussie</i>	10
5. Ronde 2	12
<i>De opdracht</i>	12
<i>Terugkoppeling</i>	12
<i>Discussie</i>	13
6. Conclusie	14
7. Afsluitende vraag.....	14

Vooraf

In dit stuk vindt u een verslag van de workshop die georganiseerd is in het kader van het KIGO–project 'Versterken van de positie van de school in de regio'. In 9 regio's zijn of worden regionale kennisarrangementen ontwikkeld: de Kenniswerkplaatsen. Vier daarvan worden in de KIGO onder de loep genomen. Daarvoor zijn de betrokkenen geïnterviewd en op film gezet. Dit filmmateriaal is in een online database geplaatst en biedt een bron aan informatie over de verschillende beelden er over de Kenniswerkplaats, de verwachtingen die hieraan worden gesteld en de ontwikkelingen die men wenselijk acht.

In de workshop stond de Kenniswerkplaats Noordoost Fryslân centraal. De deelnemers hebben samen uitgezocht waar we op dit moment staan in de Kenniswerkplaats Noordoost Fryslân, waar we heen willen en misschien zelfs hoe we dat kunnen bereiken.

Oktober 2012, Sabine Lutz, SHARE Foundation

Samenvatting

1. Ronde 1

In de eerste ronde bekijken de deelnemers in duo's naar eigen inzicht en keuze filmfragmenten uit de database van Noordoost Fryslân. De taak is om onderhand te noteren welk beeld van de Kenniswerkplaats Noordoost Fryslân daaruit naar voren komt: hoe omschrijven de geïnterviewden de Kenniswerkplaats, waar zien zij de belangrijkste obstakels en waar liggen volgens hen de potenties.

In de aansluitende discussie komt aan de orde wat de Kenniswerkplaats is en waar de belangrijkste knelpunten worden gezien.

- De meeste deelnemers nemen een discrepantie tussen het concept en de praktijk waar. Hoe het concept eruit ziet lijkt helder, maar de concrete vertaling en het rendement voor de spelers en de regio als geheel nog niet.
- De meesten lopen ertegen aan dat je de kennisvragen niet gemakkelijk kunt onderbrengen in de onderwijsinstellingen. Die kennen een nadere dynamiek en volgen en ander ritme dan de maatschappij daarbuiten.
- Toch is de Kenniswerkplaats juist ontwikkeld om die twee werelden bij elkaar te brengen. En juist het onderwijs is bezig met ingrijpende veranderingen. Daar wordt nu structureel een deel van het lesprogramma in en met de buitenwereld ingevuld.
- Het is nog niet voldoende duidelijk geworden dat de Kenniswerkplaats een leeromgeving is en wat daarvan de relevantie voor de partijen in de regio is. Maar de noodzaak om te leren bestaat er net zo hard voor de drie O's in de regio. Alleen heb je daarbij steeds het beeld dat je terug in de schoolbank moet. Sociale innovatie, het nieuwe werken, het vormen van coöperaties, burgers betrekken als partners – dit zijn urgente opgaven voor overheden en voor ondernemers. Daarin heeft de Kenniswerkplaats een faciliterende, ondersteunende en stimulerende functie.

2. Ronde 2

In groepen van drie wordt nagedacht over drie vragen:

1. Wat is de Kenniswerkplaats?
2. Hoe zit het met de vraagarticulatie en daarmee samenhangend met de toegevoegde waarde? Die is op elk niveau – dus voor de school, voor de ondernemer, de overheid of de regio – een andere. Maar welke precies?
3. Hoe zorg je ervoor dat je die toegevoegde waarde in de praktijk kunt realiseren?

Uit de groepen komen de volgende bevindingen naar voren:

- De Kenniswerkplaats heeft niet per sé een fysieke omgeving nodig.
- Alles hangt af van de persoon / de mensen die de Kenniswerkplaats trekken. Dit moet een verbinder zijn, een makelaar.
- Er zijn misschien wel meer manieren voor het werken in de Kenniswerkplaats: met een kennisagenda als vertrekpunt of met een kennisagenda als bestemming om naar toe te werken.
- Voor elk van de 5 O's staat een ander aspect van de Kenniswerkplaats op de voorgrond:
 - Onderwijs: wil leren in authentieke situaties
 - Onderzoek wil kennisinnovatie
 - Ondernemer: wil weten wat het oplevert – in omzet, bedrijfsinnovatie, duurzaamheid
 - Overheid: wil sociaaleconomische kracht en cohesie in de regio
 - Omgeving: wil participeren
- Misschien moet je vertrekpunt wel telkens dat van de betreffende O zijn om van daaruit door te gaan naar een hoger abstractieniveau.
- Hoe beter de verbinding tussen de O's hoe meer de Kenniswerkplaats oplevert. De Kenniswerkplaats kan voor die verbinding een goed instrument zijn.
- Een absolute voorwaarde voor een succesvolle Kenniswerkplaats is dat je moet willen veranderen.

In de aansluitende discussie staan drie onderwerpen centraal

1. 'Gewoon' samenwerken in projecten i.p.v. in een structuur? In dat geval bestaat het gevaar dat je het essentiële kenmerk van de Kenniswerkplaats uit het oog verliest: juist niet werken in losse projecten, maar verbinding tussen de projecten aanbrengen, zodat je samen tot nieuwe inzichten kunt komen en telkens bij een nieuw project kunt voortbouwen op het voorgaande. Als je niet samen de intentie uitspreekt met elkaar te willen leren, dan zul je dat ook niet doen.

2. De intentie om samen te leren is beslissend – In de Kenniskerkplaats gaat het niet om een eenmalig project, misschien wel en misschien ook niet gevolgd door een volgend project. Het gaat erom dat je met elkaar wilt innoveren, van elkaar en met elkaar tot nieuwe kennis wilt komen – en natuurlijk zijn de projecten dan de eenheid waarin je dit concreet maakt.
3. Is de structuur per sé het vertrekpunt? Er hoeven niet altijd vanaf het begin alle 5 O's met dezelfde intensiteit betrokken te zijn, je kunt dit ook stapsgewijs uitbreiden. Via monitoring en analyse kun je de kennisontwikkeling expliciet maken en tot de conclusie komen dat je meer met elkaar deelt dan alleen elkaar toevallig te zijn tegengekomen. Dat betekent dat de aanvliegroute verschillend kan zijn, maar dat je uiteindelijk wel uitkomt bij een gezamenlijk programma. Als je dit niet organiseert en expliciet maakt dan spreek je niet over een Kenniskerkplaats.

3. Conclusie

Alles bij elkaar zijn dus voor de Kenniskerkplaats vier dingen van belang:

1. De wil tot veranderen – op niveau van de organisatie en het individu;
2. De tijd en ruimte om te groeien en te ontwikkelen;
3. De intentie om het groeiproces via het samenwerkingsproces te organiseren;
4. Een intelligente en flexibele Kenniskerkplaats–manager die fungeert als makelaar en schakelaar.

4. Afsluiting

Kan je op 1 A4 uitleggen wat de Kenniskerkplaats is?

Volgens PJ kan je via een goede beschrijving van een goed project precies uitleggen wat de Kenniskerkplaats is en waaruit de meerwaarde bestaat. PJ zegt zo'n beschrijving te hebben. Zodra hij een voorbeeld stuurt zal dit aan alle deelnemers worden verzonden.

De workshop

1. De aanwezigen

  <small>ONDERDEEL VAN WAGENINGEN UR</small>	<p>Anne Clasquin, plaatsvervangend manager Kenniskerkplaats Noordoost Fryslân, daarnaast ook matchmaker tussen kennisvragen Noord-NL en onderwijs / onderzoek bij VHL</p>
	<p>Rosalie Rooze, manager van de Kenniskerkplaats Veenkoloniën</p>
	<p>Willem Foorhuis, in 2004 grondlegger van het Kenniskerkplaats – concept en in de respectievelijke regiegroepen verbonden aan alle Kenniskerkplaatsen</p>
	<p>Trea Tamminga, Programma-coördinator van het regionale samenwerkingsverband Netwerk Noordoost.</p>
	<p>Wim Oosterhuis beiden medegrondleggers van Kenniskerkplaats Noordoost Fryslân Andree Hofer,</p>
	<p>Pieter van der Werff, directeur <i>Cursus en Contract</i> Geert Draaistra, docent</p>
 <small>televisie telefonie internet</small>	<p>Gijs van Hesteren, Kabel Noord, vernieuwer en ontwikkelaar Marianne Reitsma, trainee Kabel Noord</p>
 <small>For quality of life</small>	<p>P.J. Beers, onderzoeker en docent aan Wageningen Universiteit, Maatschappijwetenschappen, leerstoel Leerstoelgroep Educatie- en competentiestudies</p>
 <small>VRIJE UNIVERSITEIT AMSTERDAM</small>	<p>Frank Kupper, beiden docent en onderzoeker aan het Athena Instituut VU Amsterdam, afdeling wetenschapscommunicatie Marjoleine van der Meij</p>
	<p>Sabine Lutz, SHARE Foundation</p>

2. Welkom en inleiding

1. **Anne Clasquin** heet de aanwezigen welkom en opent de workshop. De workshop is onderdeel van het de KI-GO-project *Versterken van de positie van de school in de regio*. Dit project wordt geleid door P.J. Beers, onderzoeker en docent aan Wageningen Universiteit (Maatschappijwetenschappen, leerstoel Leerstoelgroep Educatie- en competentiestudies). Frank Kupper en Marjoleine van der Meij (beiden docent en onderzoeker aan het Athena Instituut van de Vrije Universiteit in Amsterdam) hebben ervaringen en visies van stakeholders van vier Kenniswerkplaatsen in Nederland op film gezet. Dit filmmateriaal is in een online database geplaatst en biedt een bron aan informatie over de verschillende beelden er over de Kenniswerkplaats, de verwachtingen die hieraan worden gesteld en de ontwikkelingen die men wenselijk acht.

Op de workshop van vandaag staat de Kenniswerkplaats Noordoost Fryslân centraal. De deelnemers gaan samen een paar video-fragmenten bekijken en bespreken. Dat vormt de basis om te zien waar we op dit moment staan in de Kenniswerkplaats Noordoost Fryslân, waar we heen willen en misschien zelfs hoe we dat kunnen bereiken.

2. **Frank Kupper** geeft een introductie bij de inhoud van de workshop. Als hulpmiddel om te leren innoveren is het systeem 'translearning' ontwikkeld. Hiervoor zijn berokkenen gevraagd naar hun leerervaringen die zijn vastgelegd in videoclips. De workshop is ingedeeld in twee ronden:
 - Ronde 1: De geschiedenis en de huidige situatie van de Kenniswerkplaats Noordoost Fryslân: waar lopen de betrokkenen tegenaan en hoe zijn die obstakels op te lossen?
 - Ronde 2: hoe leer je van de filmpjes?
3. **Marjoleine van der Meij** geeft een toelichting; hoe werk je met de videoclips
 - De site: www.translearning.net/kenniswerkplaats/workshops,
 - Username: login,
 - Password: ooooo (5 X een o met een kleine letter)

Op het scherm zie je rechts kleine portretjes van de geïnterviewden. Links is een aantal selectiecriteria weergegeven en vragen waarop de mensen die zijn geïnterviewd een antwoord hebben gegeven. De selectie van de geïnterviewden is tot stand gekomen op advies van de Kenniswerkplaats-manager.

3. Voorstelronde

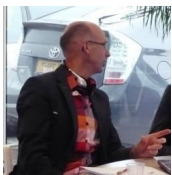
Frank vraagt alle aanwezigen zich kort voor te stellen, aan te geven met welke van de 5 O's ze zich het meest associëren en aan te geven welke vraag m.b.t. de Kenniswerkplaats hen het meest bezig houdt.

Gijs voelt zich het meest verbonden aan de O van omgeving

Hoe kan de Kenniswerkplaats zich verder ontwikkelen, dat wil zeggen hoe maak je ruimte voor ontwikkeling zonder je te laten beknellen door de structuur. Leuk aan de huidige situatie is dat alles nog open is en je veelkanten op kunt.

Geert behoort tot de O van onderwijs, vanwege zijn vak ook wel enige verbondenheid met de O van ondernemer

Hoe breng je samenwerking van groot naar klein, dus van het conceptuele niveau naar concreet en voelbaar.

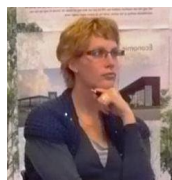
Trea behoort primair bij de O van overheid, maar voelt zich vanuit die rol ook zeer verbonden met de O van omgeving.

Volgens haar is het nodig om helder te krijgen wat de Kenniswerkplaats oplevert voor de regio. Er wordt veel geïnvesteerd, maar het rendement is nog niet voldoende duidelijk.

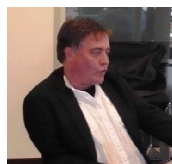
Willem maakt deel uit van alle 5 O's.

Als lector heeft Willem in 2004 het concept ontwikkeld en sindsdien continue verder uitgewerkt. Vanuit die positie zijn alle vragen voor hem even relevant en urgent.

Rosalie is vanuit haar functie verbonden met alle 5 O's maar heeft de meest directe verbinding met het onderwijs

De meest urgente vraag is voor haar hoe je de waarde van de Kenniswerkplaats kunt laten zien en kunt documenteren.

Andree schaaft zich bij de O van overheid.

Hoe houdt je de Kenniswerkplaats interessant voor de regio en hoe doorbreek je de logheid van de bestaande organisaties, vooral die van het onderwijs?

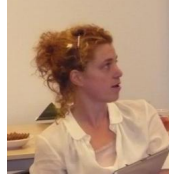
Pieter is thuis bij de O van onderwijs, maar wel van de ondernemende kant van het onderwijs.

Hoe krijg je alle aspecten van de Kenniswerkplaats met elkaar verbonden?

Wim is van de O van Oosterhuis, van overheid, maar ook van ondernemers, want hij werkt in de gemeente bij economische zaken

Gevraagd naar de meest prangende vraag: waarom de Kenniswerkplaats niet gewoon opheffen? Het is een prachtig initiatief, maar je loopt stuk tegen de ondoordringbare muren van het onderwijs.

Anne is als Kenniswerkplaatsmanager deel van alle 5 de O's, maar als matchmaker bij VHL vooral ook verbonden met het onderwijs.

Hoe kan de waarde van de Kenniswerkplaats laten zien, maar ook: hoe krijg je het voor elkaar dat je in de praktijk van de projecten ook daadwerkelijk het ambitieniveau van de Kenniswerkplaats behaalt? Wanneer is een project echt een Kenniswerkplaats-project?

Marianne is niet direct met de Kenniswerkplaats bezig en voelt zich vanuit haar eigen projecten het meest betrokken bij de O van omgeving

Je hebt veel verschillende input van veel verschillende partijen. Hoe maak je dit concreet voor alle betrokkenen

4. Ronde 1

De opdracht

De taak is om wat door de videofragmenten over Noordoost Fryslân te surfen en onderhand te noteren welk beeld van de Kenniswerkplaats Noordoost Fryslân daaruit naar voren komt: hoe omschrijven de geïnterviewden de Kenniswerkplaats, waar zien zij de belangrijkste obstakels en waar liggen volgens hen de potenties. Daarvoor is een werkpapier voorbereid met drie symbooltjes:

- De speeltuin: wat is de Kenniswerkplaats
- Het klimrek: wat kost moeite waar liggen obstakels, wat kost moeite als je werkt in de Kenniswerkplaats
- De glijbaan: wat brengt je in een flow, wat maakt je blij, wanneer gaat het je voor de wind, welke potenties kan of moet je benutten?

09:24,677 → 09:48,120

Maar ja het blijft een vraag van 'herkent een ondernemer zichzelf ook genoeg met zijn eigen vragen in de vragen die de regio stelt? En hoe krijg je die verbinding goed en levendig en hoe blijf je dat ook interessant houden voor de ondernemers?'

De discussie

Na het bekijken van de fragmenten in duo's worden enkele fragmenten plenair bekeken en besproken. Gekozen wordt als eerste voor het fragment waarin Andree de vraag stelt of een ondernemer zichzelf met zijn eigen vragen voldoende herkent in de vragen die

de regio stelt. Hoe formuleer je een kennisvraag zo dat die interessant en herkenbaar is voor zowel de regio als geheel, voor het onderwijs en voor de individuele ondernemer?

- Deze vraag is volgens Trea relevant omdat de toegevoegde waarde van de Kenniswerkplaats onbetwist is, maar het concrete rendement nog niet. Wat levert het nu precies voor de ondernemers op?
- Andree licht toe dat het daarbij ook erom gaat dat je niet op elke individuele vraag kunt ingaan, maar dat je die soms, om het interessant voor de regio te maken op een hoger niveau moet tillen (op zich al lastig genoeg). Alleen bestaat dan het gevaar dat de ondernemer er dan zelf niet meer zo veel aan heeft. Het gaat dus om van een lokale vraag een kennisvraag te maken, met een toegevoegde waarde voor alle partijen. In ANNO, de Agenda Netwerk Noordoost, is geprobeerd om de regionale vragen te vertalen in kennisvragen, maar het is gebleken dat dit te complex en abstract was, zowel voor de ondernemers' als voor het onderwijs.

- PJ voegt toe of het misschien te veel gevraagd is om een vraag te formuleren die door alle partijen gedeeld wordt. Zou je niet eventueel verschillende deelvragen formuleren? Zo zou je van vele verschillende deelvragen uiteindelijk weer inzichten kunnen formuleren die een overkoepelende waarde hebben.
- Wim zet daar tegenover dat het opstarten met een paar deelvragen niet helpt als je zelfs daarvoor geen respons uit het onderwijs krijgt. Als voorbeeld het project 'Steenmeel'. Hiervoor was financiering geregeld, ondernemers en adviseurs waren betrokken, maar vanuit het onderwijs (op alle niveaus) was het niet mogelijk om een aantal basale vragen (bijvoorbeeld: mogelijke invloed van steenmeel op de weidevogelstand, op biodiversiteit) op te pakken. Tijdgebrek, niet passen in het rooster – dit waren de redenen die aangevoerd werden. Inpassing het lesprogramma is gewoon een lastig punt.
- Anne beaamt dit. De regio kent een andere dynamiek dan het onderwijs. Maar je zou kunnen proberen een tijd vooruit te plannen. Er is ook vanaf het begin aangegeven dat vragen uit de regio niet terstond uit het onderwijs kunnen worden aangepakt. Dat is juist de reden voor het opstellen van een kennisagenda. Daarin plan je vooruit, zodat een gezamenlijk programma ontstaat. Geert bevestigt dit. Je moet het onderwijs de kans geven om te anticiperen op het lesprogramma in de verschillende opleidingen. Alleen op die manier kun je de Kenniswerkplaats ook zichtbaar maken.

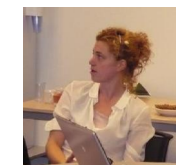
- De scheiding tussen onderwijs en buitenwereld opheffen – dat was volgens Willem nou juist de reden voor de ontwikkeling van het Kenniswerkplaats–concept. Maar het is niet alleen het onderwijs dat een wat lastige positie heeft. Ondernemers komen ook niet werkelijk met relevante vragen. Het is een kwestie van willen leren en van willen veranderen. Als we daartoe niet in staat zijn kunnen we inderdaad beter alles laten zoals het is. In het onderwijs is dit nu heel goed doorgedrongen. Als er één partij is die zich bewust is geworden van de noodzaak tot verandering dan is het wel het groene onderwijs. Scholen zijn, bijvoorbeeld met het regioleren, nu de fase van het incidentele aftasten voorbij. Zij zeggen structureel dat een deel van het lesprogramma in en met de buitenwereld wordt vormgegeven. De school is bezig een nieuwe structuur voor zichzelf te ontwikkelen.
- Trea: Toch bestaat het gevaar – en je ziet dat nu al gebeuren – dat het volgens de geprogrammeerde aanpak lastig is om vragen vanuit ondernemers beantwoord te krijgen en dat er vervolgens zonder tussenkomst van de Kenniswerkplaats studenten direct voor ondernemers aan de slag gaan. Dit is de traditionele aanpak die we via stages al heel lang kennen en gewend zijn. In die situatie is het lastig om de meerwaarde van de Kenniswerkplaats zichtbaar te maken.
- Anne: NFW is met veel projecten bezig die in principe kennisrelevant kunnen zijn. Organisaties als NFW zijn zeer interessant als partner, maar het is tegelijkertijd ook niet altijd eenvoudig om met hen een leer- en kennisagenda op te stellen. Je merkt vaak dat zij wel blij zijn met goedkope werkkrachten voor de uitvoering, maar een leerambitie ontbreekt vaak nog. Maar met of zonder zo'n agenda: het netwerk uitbreiden, de eigen kennis inbrengen, maar ook aanvullen en vernieuwen, door samen te werken in de praktijk – dat is volgens Anne het nut van de Kenniswerkplaats, en wel voor alle 5 O's in gelijke mate.
- Volgens Pieter zit het knelpunt daarin, dat het aan gemeenschappelijke beelden en noties ontbreekt. Iedereen heeft een ander beeld bij de Kenniswerkplaats. En ook een concept als 'Leven lang leren' betekent lang niet voor iedereen hetzelfde. Sommigen denken daarbij aan een cursus die ze eventjes kunnen of moeten volgen en de ander verstaat daaronder een doorlopende structuur van leren door te werken en werken door te leren. Het is een kwestie van betekenis en van nut. De een vult dit incidenteel in, op korte termijn, concreet en praktisch, de

Rosalie: "De scholen in de Veenkoloniën zijn daarmee nu al begonnen en de Kenniswerkplaats Veenkoloniën krijgt nu meer vragen vanuit het onderwijs dan je vanuit de regio kunt bijbenen"

Willem: "De Kenniswerkplaats is geen projectenfabriek, maar een leeromgeving. Dit te begrijpen vraagt niet alleen van de school, maar ook van de regio en de individuele ondernemers een om-slag. Als ondernemer heb je niet altijd in de gaten dat de Kenniswerkplaats ook voor jezelf een manier is om te leren. We hebben een heel cahier gewijd aan de betekenis van de Kenniswerkplaats voor de ondernemers, geschreven door ondernemers. Daarin komt de noodzaak naar voren tot sociale innovatie, het nieuwe werken en de kansen die je daarvoor vindt in de Kenniswerkplaats. Maar dat moet je wel willen, het actief opzoeken, je anders organiseren, bijvoorbeeld in coöperaties, en je aan het onderwijs schakelen. Ook na je diploma kun je een beroep doen op en toegang hebben tot scholing zonder dat je daarvoor weer naar de schoolbank hoeft. Gewoon in je werk en door samen te werken met de andere O's. Dit is wat we verstaan onder 'leven lang leren'. En daarin heeft de Kenniswerkplaats een faciliterende, ondersteunende en stimulerende functie."

ander structureel en op de middellange en lange termijn. We moeten misschien wel zorgen dat beide aan hun trekken komen.

- Rosalie: Je kunt inderdaad een verschil zien tussen het concreet praktische en het meer conceptuele niveau. Dat kom je ook bij de ondernemers zelf tegen. En het hoeft heus niet zo te zijn dat elke ondernemer zich op het abstractere niveau beweegt, als je er maar voor zorgt, dat je indirect, via je netwerk of je samenwerkingsverband verder kijkt dan je neus lang is.

5. Ronde 2

De opdracht

Omdat het systeem via de internetverbinding erg traag werkt wordt analoog op een ouderwets stuk papier verder gewerkt. De taak is om in groepen van drie een antwoord te geven op de volgende drie vragen:

4. Wat is de Kenniswerkplaats?
5. Hoe zit het met de vraagarticulatie en daarmee samenhangend met de toegevoegde waarde? Die is op elk niveau – dus voor de school, voor de ondernemer, de overheid of de regio – een andere. Maar welke precies?
6. Hoe zorg je ervoor dat je die toegevoegde waarde in de praktijk kunt realiseren?

Terugkoppeling

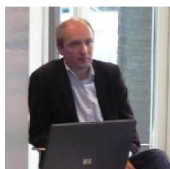
Groep 1 (Trea, Rosalie en Pieter)

De Kenniswerkplaats heeft niet per sé een fysieke omgeving nodig. Alles hangt af van de persoon / de mensen die de Kenniswerkplaats trekken. Dit moet een verbinder zijn, een makelaar. Er kan volgens ook geen sprake zijn van één Kenniswerkplaats. In Noordoost Fryslân is de Kenniswerkplaats rond de ANNO gevormd – de enige juiste manier voor Noordoost Fryslân. Maar in andere regio's zou je misschien een ander vertrekpunt kunnen hebben. Voorbeeld van Pieter: Nordwin is benaderd door RECRON, die een verbindend loket willen voor alle ondernemers die aan RECRON zijn verbonden. Vanuit zo'n spontane, thematische en sectorale insteek zou je naar ons idee evengoed een Kenniswerkplaats kunnen vormen.

Groep 2 (PJ, Marianne en Anne)

De Kenniswerkplaats is een kameleon. Al naar gelang met wie je spreekt en tot welke O diegene behoort, vertel je een ander verhaal. Tegenover een ondernemer spreek je bijvoorbeeld niet over leren, maar over resultaten. Belangrijk is dat je de bijdrage van de Kenniswerkplaats communiceert: wat levert de Kenniswerkplaats? Antwoord: netwerk, monitoring, beantwoording van vragen.

Groep 3 (Gijs, Geert en Andree)

De Kenniswerkplaats bestaat ogenschijnlijk uit vijf verschillende verhalen die uiteindelijk natuurlijk hetzelfde verhaal zijn.

- Onderwijs: wil leren in authentieke situaties
- Onderzoek wil kennisinnovatie
- Ondernemer: wil weten wat het oplevert – in omzet, bedrijfsinnovatie, duurzaamheid

- Overheid: wil sociaaleconomische kracht en cohesie in de regio
- Omgeving: wil participeren

Als je kijkt naar de essentie, dus het verhaal achter de vijf verschillende verhalen, dan denken we dat dit te abstract is. Daarin ligt ook de kern van het probleem. Van daaruit is het lastig om het voor alle partijen concreet te maken. Misschien moet je vertrekpunt wel telkens dat van de betreffende O zijn en van daaruit door te gaan naar een hoger abstractieniveau. Concreet: zoek via het werk in projecten de win-win voor de 5 O's. Andree: Hoe beter de verbinding tussen de O's hoe meer het oplevert. De Kenniswerkplaats kan voor die verbinding een goed instrument zijn. De vraag is alleen hoe je dit instrument kundig gebruikt. Een absolute voorwaarde is dat je moet willen veranderen.

Discussie

Samenwerken in projecten i.p.v. in een structuur?

Een beslissend aspect is dus de taal die moet aansluiten bij de beleving van je gesprekspartner. Betekent dit dan misschien dat je helemaal niet moet spreken over 'Kenniswerkplaats', maar gewoon vertelt dat je met elkaar interessante projecten uitvoert? In dat geval bestaat het gevaar dat je het essentiële kenmerk van de Kenniswerkplaats uit het oog verliest: juist niet werken in losse projecten, maar verbinding tussen de projecten aanbrengen, zodat je samen tot nieuwe inzichten kunt komen en telkens bij een nieuw project kunt voortbouwen op het voorgaande. Als je niet samen de intentie uitspreekt met elkaar te willen leren, dan zul je dat ook niet doen.

Leerintentie is beslissend

Zou dat betekenen dat er zonder die onderliggende structuur, bijvoorbeeld een kennisagenda, nooit sprake zal zijn van Kenniswerkplaats? Zou je dan nooit verder komen dan een verzameling losse projecten? Een beslissende factor is de intentie waarmee je de samenwerking aangaat. Gaat het om een eenmalig project, misschien wel en misschien ook niet gevolgd door een volgend project? Of gaat het je erom met elkaar te innoveren, van elkaar en met elkaar tot nieuwe kennis te komen – uiteraard door in projecten samen te werken?

Is de structuur per sé het vertrekpunt?

Maar misschien kan je het ook langs een andere route aanvlagen: klein beginnen, bij één concrete vraag van één concrete ondernemer, en van daaruit de relevantie voor een grotere groep toevoegen, bijvoorbeeld doordat je het netwerk van een agrarische natuurvereniging inschakelt. Er hoeven niet altijd vanaf het begin alle 5 O's met dezelfde intensiteit betrokken te zijn, je kunt dit ook stapsgewijs uitbreiden. Dit zou dan de taak van de Kenniswerkplaats moeten zijn. Via monitoring en analyse kan je de kennisontwikkeling expliciet maken en tot de conclusie komen dat je meer met elkaar deelt dan alleen elkaar toevallig te zijn tegengekomen. Pieter schetst het sneeuwbaaleffect van zijn proces met de RECRON-ondernemers, dat gestart is met een eenmalig project, en daarna langzamerhand werd voortgezet met nieuwe spelers en nieuwe opgaven en van een lokaal project is uitgegroeid naar een regionale beweging in Noordwest Fryslân. Dat betekent dat de aanvliegroute verschillend kan zijn, maar dat je uiteindelijk wel uitkomt bij een gezamenlijk programma. Als je dit niet organiseert en expliciet maakt dan spreek je niet over een Kenniswerkplaats.

Dit opent ook mogelijkheden voor de Kenniswerkplaats-manager. Anne: Het komt in de praktijk geregeld voor dat je een vraag voorgelegd die niet werkelijk beantwoordt aan het 'vereiste' niveau. Aan de ene kant ben je blij dat iemand

bij je komt die je nog nooit eerder hebt gezien en die jou (per toeval) toch weet te vinden. Aan de andere kant is dit geen vraag die aansluit bij het programma en is zo'n ad-hoc – vraag niet bepaald de manier waarop we willen werken. Toch is dat geen reden om zo'n vraag opzij te schuiven. Het blijft dus zoeken naar de juiste balans tussen spontaan en flexibel enerzijds en gestructureerd en geprogrammeerd aan de andere kant.

6. Conclusie

Alles bij elkaar zijn dus voor de Kenniswerkplaats vier dingen van belang:

5. De wil tot veranderen – op niveau van de organisatie en het individu
6. De tijd en ruimte om te groeien en te ontwikkelen
7. De intentie om het groeiproces via samenwerkingsproces te organiseren
8. Een intelligente en flexibele Kenniswerkplaats–manager die fungeert als makelaar en schakelaar

7. Afsluitende vraag

Kan je op 1 A4 uitleggen wat de Kenniswerkplaats is?

Volgens PJ kan je via een goede beschrijving van een goed project precies uitleggen wat de Kenniswerkplaats is en waaruit de meerwaarde bestaat. PJ zegt zo'n beschrijving te hebben. Zodra hij een voorbeeld stuurt zal dit aan alle deelnemers worden verzonden.